

6157 Gnefte Beh. af Forst. t. Finantslov f. Finantsaaret fra 1. April 1875 til 31. Marts 1876. 6158

ud paa, at der er Intet, de nødigere ville, end udgive en provisorisk Finantslov; ja, den høitagtede Justitsminister sagde endogsaa, at vi maatte betragte hans Ord som en alvorlig Mands Ord i en alvorlig Stund; men er det Tilfældet, saa tror jeg ikke, at det er en Umulighed for dem at kunne blive fri derfor, og saa vil, havde jeg nær sagt, Intet være lettere; thi de kunne da, om de ikke ville vige, opløse paa den nuværende bestaaende Tilstand og bede den forlænget. De næste Skridt af Betydning, vi hørte fra den høitagtede Regjering, var i den saaaltdte Kjølder-næsfag. Der udtalte den høitagtede Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet ved Slutningen af sit Foredrag nogle ret betegnende Ord; jeg tør vel opløse nogle af dem, jeg skal blot opløse Begyndelsen, thi saa vil Resten vistnok være i frisk Minde. Den høitagtede Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet siger der, at han gjør en anset geistlig Mands Ord til sine, og disse Ord vare da: „Jeg slutter mig i saa Henseende fuldstændig til, hvad en af Danmarks udmærkede Geistlige for nylig har udtalt paa Bønnemødet i Odense, at det er en af Tidens store Brøst, en Brøst, hvorunder vi Alle lide, en Brøst, der er saa stor, at hvis vi ikke modarbejde den, vil Samfundet gaa sin Opløsning ind, at Alle ville herse og Ingen lyde, at Børn reise sig imod deres Forældre“ osv. Da jeg hørte disse Ord, tænkte jeg, hvad skal egentlig dette betyde; det var mig ikke ganske klart, paa hvilken Maade den høitagtede Minister tænkte sig at skaffe den rette Lydighedssag tilstede; men selvfølgelig laa det nær at sige, at dette vilde vise sig navnlig derved, at Regjeringen i højere Grad selv staa paa Forsfatningens og Lovens Grund, thi det er Exemplet, der virker, og virker mere end alt Andet. Dernæst tænkte jeg, at Regjeringen rimeligvis maatte have den Tanke, at den vilde sende geistlige Mænd ud til Embederne, som maaske i en langt større Grad vilde være tilfredsstillende for Menighederne, end den forrige Regjering havde set sig istand til, og at det var paa den Maade, man vilde skaffe den rette Lydighed og Gudsfrugt tilstede. Men, hvad er der kommet ud af dette, siden den høitærede Ministers Udtalelse fandt Sted? Der er kommet et Par Tilrettevisninger til et Par Lærere, og saa er der stillet en eventuel Afstedigelse af en Lærer i Udsigt; ja, der er stillet lidt Mere endnu i Udsigt. Jeg skal i saa Henseende henholde mig til den høitærede Finantsministers Ord i det andet Thing. Han siger saaledes om Embedsmændene: Jeg kræver ganske vist

Lydighed, Disciplin og Orden af Embedsstanden, men for mig kunne Embedsmændene have, hvilken som helst politisk Anskuelse de selv ville, naar de indskrænke sig til at have den selv og selv udøve deres politiske Rettigheder, men ikke videre, Agitering osv. er uanstændig. Det er vel ikke den høitærede Ministers Mening, at han vil forbyde Embedsmændene at stille sig, men det maa altsaa være hans Mening, at, naar f. Ex. en Embedsmand efter hans Formening ødelægger den Valgkreds, hvori han vil stille sig, for Regjeringen — forøvrigt tror jeg ikke, der behøves at ødelægges ret mange Valgkredse for den høitærede Regjering, thi de ere vist saa omtrent ødelagte allesammen, saaledes at den høitærede Minister ikke vil naa ret meget derved — saa er det noget Uanstændigt og Upassende, og en saadan Embedsmand kan Regjeringen ikke finde sig i at have. Jeg tror nu ikke, at dette er ganske overensstemmende med Grundlovens § 56, der jo giver Embedsmændene Ret til uafhængig af Regjeringen at stille sig, altsaa ogsaa giver dem samme Ret til at virke for deres Valg, som enhver anden Borger har, thi ellers er virkelig § 56 meningsløs. Forøvrigt vil jeg sige, at jeg ingenlunde skal være imod en Grundlovsforandring i saa Henseende — især dersom de Herrer her ved Vinduet kunde forene sig med os derom — der udtrykkelig sagde: Ingen Embedsmand kan være Rigsdagsmand. Jeg finder, at der kunde være Noget i en saadan Forandring; men at have Grundlovens § 56 staaende og saa høre Udtalelser som de, der ere komne fra den høitærede Conseilspræsident, Udtalelser, der rimeligvis staa noget i Forbindelse med, hvad den høitærede Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet har udtalt, tror jeg ikke er ganske korrekt. Jeg kommer nu til Slutningen af den hele Stilling, og Resultatet er da, og det er det, der skal staa klart for hele den store Befolkning, at dette Ministerium ikke vil modtage en Finantslov, som dog unegtelig er bedre, meget bedre end det foregaaende Mars Finantslov, der er baade bleven kaldt taalelig og god. De ville ikke forlange den nuværende midlertidige Tilstand forlænget, efter Alt, hvad man kan skjønne — det er det næste —, thi den Udvei har den ærede Conseilspræsident ikke omtalt. Derimod vil han foresøge en anden Udvei, som jeg ikke tror kan lade sig gennemføre, thi det vil dog staa klart for Landet, at, naar Ministeriet griber til en saadan extraordinær Forholdsregel og kaster os ind i provisoriske Tilstande, saa sker det — ja hvorfor? — blot fordi Regjeringen har sat sig den Ting i Hovedet, at Embedsmænd med en Indtægt af over